

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonae, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

Cap. XX. De revelationibus, earumque discretione. Quid de privatis censendum. Non esse desiderandas, nec illis temerè credendum. Traduntur regulae, quibus verae à falsis discernantur, ex persona cui ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

cutitur aspectu. Si igitur post timorem horrore
conceptum, successerit gaudium & ad Deum
fiducia atque ineffabilis charitas, venisse scia-
mus auxilium, quia securitas animæ præsentis
majestatis indicium est. Hæc Antonius, qui
plura addit de apparitionibus & fallaciis dæmo-
num. An verò, quoties spiritus aliquis apparet,
Christum, vel B. Virginem aut aliquem Sancto-
rum repræsentans, ipsum liceat adorare, quæstio
gravis est, pro cuius solutione, omiſſis quorum-
dam Scholasticorum distinctionibus & subtilita-
tibus, quibus difficultas augetur potius quàm tol-
latur, non credo recedendum esse à doctrina San-
ctorum Thomæ & Bonaventuræ. Thomæ sen-
tentia hæc est (o). *Dicendum quòd non potest dia-
bolus in specie Christi apprensus sine peccato adorari,
nisi sit conditio actu explicita, non enim sufficit solo
habitu, quia ipsa novitas rei insolite consideratio-
nem & attentionem requirit, sicut dicitur de B.
Virgine, quòd cogitabat qualis esset illa saluatio.*
Cum igitur non ignoremus Sathanæ astutias, non
omni apparitioni credendum est, nec apparenti
sub Christi effigie cultus statim exhibendus est,
etenim considerare oportet, posse ibi latere dæ-
monem, & periculum imminere ne illum adorans
in crimen idololatriæ labatur. Præclare Bonaven-
tura proposita hæc quæstione, „An qui adoraret
diabolum putans illum Christum, peccaret; sic
respondet (p). *Dicendum quòd honor latriæ po-
test exhiberi adversario Christi dupliciter. Aut
simpliciter, aut sub conditione. Si simpliciter,
dico quòd non potest esse sine peccato: nec
excusatur ratione ignorantie. Habet enim tri-
plex adiutorium, per quod potest errorem evi-
tare. Primum est remedium præmonitionis fa-
cræ Scripturæ, quæ multoties dicit, quòd multi
in nomine Christi venturi sunt mendaces. Se-
cundum est remedium orationis internæ, quæ
ad Deum debet homo recurrere, ut cor ejus
illuminetur. Tertium est suspensio credulitatis,
non enim debet homo omni spiritui credere, sed
probare qui ex Deo sunt. Qui enim citò credit
in talibus, levis est corde: & fortassis etiam in-
status est corde, dum ad tales visiones & revela-
tiones idoneum se esse existimat. Unde tales
visiones vel apparitiones potius sunt formidan-
dæ, quàm desiderandæ. Narratur enim de quo-
dam S. Patre, quòd, cum ei diabolus in specie
Christi appareret, ille clausis oculis dixit, se in
hac vita nolle Christum videre & diabolus hu-*

(o) In 3. sent. dist. 9. q. 1. a. 2. q. 6. ad 3. (p) 3. sent.
d. 9. a. 1. q. 6.

„militate ejus confusus statim evanuit. Ideò si
„quis simpliciter adorat Christi adversarium; non
„excusatur à peccato, etiam si credat ipsum esse
„Christum. Si autem adoret sub conditione, hoc
„potest esse dupliciter. Aut quia est illa conditio
„habitudoaliter, aut actualiter considerata, sive
„apposita. Si actualiter, non adoratur ipsum Luci-
„ferum, sed magis Christum; quia non stat ado-
„ratio, nisi stante conditione, & ad eum refertur
„adoratio, ad quem refertur adorationis impli-
„catio. Si autem illa conditio sit sub considera-
„tione habitudoaliter, non sufficit ad vitandum pec-
„catum idololatriæ. Quod si aliquis habens Dis-
„cretionem spirituum, vel speciali lumine à Deo
„imbutus certò sciat, nullam in apparitione illusio-
„nem subesse, is apparenti debitum cultum sine
„culpa præbere poterit; tutius tamen est, hujus-
„modi apparitiones rejicere, seque illis indignum
„fateri; atque omnia ad Confessarium vel Superi-
„orem referre, eique exactè & humiliter obedire
„exemplo S. Theresiæ (q), quæ tamen si evidenter
„cognosceret divino spiritu edocta apparitiones à
„Deo esse, nihilominus Confessario existimanti il-
„lusiones diabolicas esse morem gerere, & perso-
„nas sibi apparentes jussu ipsius spernere, & exhibi-
„lare non verebatur; donec à viro docto intellexit,
„id fieri non debere, quia imagini Redemptoris
„nostri, etiam à dæmone efformatæ, par est reve-
„rentiam & honorem exhibere.

CAPUT XX.

*De Revelationibus, earumque discretionem.
Quid de privatis censendum. Non esse desi-
derandas, nec illis temerè credendum. Tra-
duntur regulæ quibus vere à falsis discer-
nantur, ex persona, cui fit revelatio, ex
ipsa revelatione, & ex circumstantiis.
Addita quadam de verbis & phrasibus
mysticæ Theologiæ.*

OMnes visiones & apparitiones eò potissi-
mum tendere, ut aliquid occultum homi-
nibus reveletur, sive ad salutem & instructio-
nem, si à spiritu bono sunt; sive ad perniciem
& condemnationem, si à malo; ex his quæ ha-
ctenus dicta sunt, satis perspicuè constare arbi-
tror. Confessarium igitur est, ut de ipsis reve-
lationibus, earumque examine & discretionem
speciatim differamus. Licet enim de illis multa
sparsim præmissa sint, adhuc tamen plura super-
sunt accuratius pertractanda, ut quantum ferunt
exiguæ

exiguæ vires nostræ, nihil eorum, quæ ad suscepti operis absolutionem pertinent, præmittamus. Revelatio, quæ à Deo, vel eo iubente à bonis spiritibus fit, nihil aliud est quam manifestatio divinarum mysteriorum & secretorum supra totius naturæ vires ad communem Ecclesiæ vel privatam personarum particularium utilitatem. Quæ verò fit à dæmone, est callida arcanorum manifestatio; diabolicis illusionibus ad decipiendum facta. Elucidantur hæc descriptiones ipso nomine revelationis, dicitur enim revelatio, quasi remotio veli, quam à Deo petebat David, cum orabat (a), *Revela oculos meos, & considerabo mirabilia de lege tua. Humana quippe anima, ut ait Gregorius (b), primorum hominum visio à Paradisi gaudiis expulsa lucem invisibilem perdidit, & totam se in amorem visibilium fudit: tantòque ab interna speculatione cæcata est, quantò foras deformiter sparsa. Homo enim, qui si præceptum servare voluisset, etiam carne spiritualis futurus erat, peccando factus est etiam mente carnalis, ut sola cogitet quæ ad animum per imagines corporum trahit. Hoc est velum tegens oculos animæ, ne videat quæ Dei sunt, quod ille solus removere potest, qui illuminat tenebras nostras; cuius dono fit, ut anima nostra bonum velit & videat; nam malum volendo mortua erat, & bonum ignorando cæca (c). Est & alterum velum rem ipsam obnubilans quæ revelatur, de quo canit Propheta (d), *Mirabilis facta est scientia tua ex me, & non potero ad eam. Hoc tollit Deus prima & infallibilis veritas, cum occultam veritatem pandit: Cum revelatâ facie gloriam Domini spectantes in eandem imaginem transformamur à claritate in claritatem, tanquam à Domini spiritu: Sicut ait Apostolus (e). De publicis revelationibus ad communem Ecclesiæ utilitatem disputant Theologi, cum de Fide agunt. Privatas autem, de quibus hic differimus, in omni ætate & in omni statu hominum semper fuisse à primo parente usque ad nos, tum ex Sacra Scriptura, tum ex probatis historiis evidens est: sed ad fidem non spectant, quia ut docet S. Thomas (f), innotuit fides nostra revelationi Apostoli & Prophetis factæ, qui canonicos libros scripserunt; non autem revelationi, si qua fuit, aliis Doctoribus facta. Illi tamen, quibus privatæ revelationes sunt, si certò eis constiterit à Deo esse, illis firmiter adherere tenentur, quia Deus revelans occulta sapientiæ suæ summa veritas est, quæ nec**

(a) Ps. 118. (b) Lib. 3. mor. c. 25. (c) Bern. ser. 85. in Cant. (d) Ps. 138. (e) 2 Cor. 3. 18. (f) 1. p. q. 1. a. 8. ad. 2.

fallere, nec falli potest. Quæ verò circumferuntur à sanctis viris & mulieribus scriptæ, non idèò approbatæ censentur, ut illis certitudine fidei assentiamur, sed ut eas tanquam probabiles recipiamus: nam quod attinet ad fidem, *superædificati sumus super fundamentum Apostolorum & Prophetarum ipso summo angulari lapidè Christo Jesu (g): nec aliud fundamentum quisquam ponere potest. Fidem à Christo acceperunt Apostoli, quibus omnia nota fecit quæcumque audivit à Patre; ipsi verò successoribus suis eandem fidem veluti depositum tradiderunt; de quo Paulus Timotheo præcipit, *Depositum custodi. Quid est autem depositum? ait Vincentius Lirenenis (h), id est, quod tibi creditum est, non quod à te inventum: quod accepisti, non quod excogitasti: rem non ingenii, sed publicæ traditionis: usurpationis privatæ, sed publicæ traditionis: rem ad te perductam, non à te prolatam. Sectariis hoc proprium fuit, nova dogmata cudere, & iis tanquam à Deo acceptis fidem & auctoritatem privatis revelationibus, seu potius illusionibus conciliare. Nota sunt omnibus, qui in Ecclesiastica historia versati sunt, Cerinthi, Simonis, Marci, Menandri, Basilidis, Valentini, & aliorum fabulosa figmenta, quæ Irenæus, Epiphanius, Eusebius, & Theodoretus commemorant. Montani, ejusque mulierularum visiones & prophetias passim extollit ab illis deceptus infelicissimus Tertullianus. Donatistarum & Manichæorum deliria recenset Augustinus: nec desunt nostrorum temporum lugtuosæ tragediæ, prætextu revelationum à novatoribus excitatæ. Prætereo olim extinctam, sæpius autem renascentem nefandam sectam Illuminatorum, qui Sathanæ apparitionibus & revelationibus seducti, in carnis desideria actulque turpissimos abeuntes, hoc sibi speciosum nomen, tanquam luce divinâ imbuti, impoluerunt.**

II. Eorum occulta conventicula & in his patrata flagitia hoc loco referre vetat pudor, sed neque necessarium est: nam divina providentia è latibus proferri & palam fieri voluit, ne totum genus humanum errori subiectum & ad carnis concupiscentiam primum obscenissimis eorum sordibus sensum inficeretur. Ne autem pessimi homines omnia jura violâsse, omnemque modestiam temerè viderentur, se divinâ revelatione à legibus solutos esse jactabant, atque idèò licere sibi suisque affectis, quicquid

R r carni

(g) Ephes. 2. 20. (h) Commonit. c. 27.

carni & sensui placeret: utpotè constitutis veluti in statu innocentiae supra omnia praecepta divina & humana. Atque utinam hinc discant omnes, illi praesertim qui animas regendas susceperunt, aditum claudere privatis revelationibus, nec illis facile assentiri, nisi aut miraculis, aut Sacrae Scripturae testimoniis confirmetur, sicut Canon Innocentii III. praescribit (i). Majorem verò animadversionem exigunt illae, quae dispensationem ab aliqua lege vel à voto continere dicuntur: licet enim fieri possit, ut leges divinae à Deo, qui illas tradidit, mutari possint, ut docet Bernardus (k), & aliquando reverà mutatae sint, soluto earum vinculo, ut cum ipso praecipiente Aegyptii ab Hebraeis spoliati sunt (l), cum Abraham jussus est filium immolare (m), cum Propheta dixit socio ut percuteret ipsum (n), cum Oseas ex muliere fornicaria filios suscepit (o), de quibus dispensationibus prolixè disserunt sacrarum literarum interpretes: nihilominus si quid nunc simile privatà revelatione contingeret, fides illi adhibenda nullo modo foret, nisi clarissimè quis cognosceret, dono discretionis spirituum, Deum esse, qui loquitur & revelat; idque veris & approbatis miraculis, tanquam divino testimonio confirmaretur. Cum enim obligatio praecepti certissima sit, ut aliquis ab ipso eximatur, evidentem dispensationis certitudinem habere debet. Tum juxta regulas hac de re traditas à sanctis Patribus, referenda res est ad Rectores animarum, & in gravioribus ad Summum Pontificem, cui data est à Christo suprema potestas ligandi atque solvendi, & dispensandi, justà existente causà dispensationis: nec quis facile credere debet hujusmodi dispensationibus, aut illis uti sine legitima auctoritate: alioquin, ut praesclare observat Cajetanus, via aperiretur inobedientis, impudicis, & aliis excessibus, asserentibus hominibus se ad talia patranda divinà revelatione impulsos. Multa de his Cajetanus (p), quae apud ipsum legi possunt. Neque obstant exempla, quae ex veteri testamento allata sunt: lex enim umbra fuit futurorum, & tunc populus Israeliticus per prophetias & revelationes regebatur: atque omnia in figura contingebant illis. In lege autem gratiae nusquam legimus factas revelationes, quae quis à lege communi solutus sit independentè à Praelatis Ecclesiae, quibus data

est à Christo Domino potestas dispensandi. Tutissimum igitur est, non omni spiritui credere, sed timere, & probare spiritus, si ex Deo sunt: neque limites transilire, quos humanae gubernationi Deus praefixit. Olim multifariam loquutus est Deus in Prophetis, novissimè autem loquutus est nobis in filio, qui est unicum ipsius Verbum, per quod omnia dixit & revelavit, adeò ut novae revelationes jam necessariae non sint, nisi aliquando ad humanorum actuum directionem. De reliquis dixit Dominus Apokolis suis (q), *Omnia quaecumque audivi à Patre meo nota feci vobis*. Ideò viri sapientes unanimi consensu hortantur, ne quis deditus studio orationis revelationes à Deo postulet aut desideret, sed eas potius rejiciat exemplo Sanctorum, quos legimus dixisse, se indignos visionibus esse, sibi sufficere peccata sua plangere, & Christum, ac beatos spiritus in futuro seculo videre: ac propterea oculos & faciem ab illis avertebant; nisi certo scirent, unctioe magistrà, apparitionem à Deo esse. Narrat Ambrosius (r) apparuisse sibi sanctos martyres Gervasium & Protasium, rogasse autem Deum, ut, si ludificatio daemonum esset, abscederet: si verò esset veritas, plenius appareret. In vitis quoque Patrum scriptum est (s), *Quia vel si pro veritate Angelus tibi appareat, non suscipias facile, sed humilia rememissum dicens, Non sum dignus Angelum videre vivens in peccatis*. Primi verò parentes omnes secum morte damnarunt, quia daemone falsa revelanti statim crediderunt. Utrobique periculum est, si spiritum à Deo missum tanquam malum aversemur: si verò sathanam pro Angelo lucis suscipiamus. Propterea ad orationem, & ad consilium Patris spiritualis confugiendum est, & omnino cavendum, ne hujusmodi singularia dona, quae ex sola Dei voluntate procedunt, nos ex proprio conatu seu virtute appetamus. Proveniunt enim haec desideria ex superbia, ex vana curiositate, & ex defectu fidei. *Hinc etiam in ipsa religione*, inquit Augustinus (t), „Deus tentatur, cum „signa & prodigia flagitantur, non ad aliquam „salutem, sed ad solam experientiam desiderata. Tradit hoc ipsum documentum à Deo edocta Catharina Senensis (u): „Quia diabolus videt „animam dispositam optare seu recipere menta- „les visiones, tentationis laqueum invenire conatur. Unde ipse in illa mente se transformat di-

(i) *Cap. cum ex injuncto, de haereticis.* (k) *De praeccepto & dispensat. cap. 3.* (l) *Exod. 12.* (m) *Gen. 22.* (n) *3 Reg. 20: 35.* (o) *Oseas 1.* (p) *2, 2. qu. 174. n. 6.*

(q) *Joa. 15: 15.* (r) *Lib. 7. epist. 1.* (s) *Lib. 5. libello 15, c. 69.* (t) *Lib. 10. conf. 6. 35.* (u) *Dialog. cap. 71.*

versis modis. Aliquando sub forma meæ veritatis, videlicet Jesu Christi: aliquando sub Angelica forma se demonstrat, vel aliquorum Sanctorum meorum, sicut intellexerit animam libentius acceptare. Hæc autem facit, ut eam illaqueare possit hamo propriæ delectationis spiritualis. Et nisi sollicitè confurgat anima cum humilitate profunda, contemnendo visiones & revelationes istas, hoc hamo capta remanet in manu diaboli. Afferit etiam vir Venerabilis Joannes à Cruce (x) non posse animam dæmonis illusiones evadere, nisi à visionibus & revelationibus abhorreat, nulla siquidem necessitas eas volendi & admittendi apparet, quin potius recusare illas oportet, ut ad unionem amoris accessus pateat. Hoc enim significare voluit Salomon cum dixit (y), *Quid necesse est homini majora se querere?* ac si patentius dixisset: nulla suppetit necessitas ad assequendam perfectionem modo inusitato supernaturalia optandi, & res quæ capacitate superant requirendi. Quia tamen viæ Domini diversæ sunt, & unum quidem viâ trita per communes exercitationes, alterum semitâ occultâ per visiones & revelationes ad se trahit, ne quis ambulans inassueto tramite in laqueos diaboli incidat, certæ quædam regulæ tradendæ sunt, quibus veræ revelationes à falsis discernantur.

III. Difficillima hæc res est, quam ut clarè & methodicè, quantum fieri potest, expediamus, quæcunque ad eam pertinent, ad tria capita revocanda sunt: ad personam scilicet cui facta est revelatio, ad ipsam revelationem, & ad ejus circumstantias. De singulis autem quædam veluti leges tradendæ, quæ ad rectè & prudenter de re proposita judicandum necessariae sunt.

1. Ordior à persona, cui facta revelatio perhibetur. Ejus in primis examinanda fides, an sit verè Catholica, quia *sine fide impossibile est placere Deo* (z). Quod si in fide nulla sit labes, adhuc observandum est, an mores fidei consentiant, quia *fides sine operibus mortua est* (a). Idèd non credendum superbis, pervicacibus, avaris, carnalibus, iracundis, impatientibus, hypocritis: illis etiam, qui præcipites, indiscreti, & inconstantes in spiritualibus exercitiis sunt: qui sine legitima missione in officia pastoralia se ingerunt; qui mulierculas peccatis onustas, ut olim Montanus & alii hæresarchæ, circumducunt: qui nova & singularia pietatis &

penitentia exercitia à superioribus non approbata disseminant: qui affectatæ sanctitatis indicia præbent; qui discordias & dissidia forunt; qui adhuc imperfecti & incipientes se temerè jactant ad fastigium perfectionis pervenisse: qui aliorum spernentes consilia, & Superiorum examen subterfugientes se de omnibus à Spiritu Sancto doceri gloriantur: qui se ab aliis contemni ægrè ferentes eos odio prosequuntur, qui vitam & mores ipsorum non probant: qui in ipsis revelationibus sibi complacent, & cum illis carent, impatientes & tristes sunt.

2. Attendendum, an solidâ & profundâ humilitate prædita sit. Vera enim revelatio humanæ miseriæ & imbecillitatis agnitionem parit, & ut S. Macarius Ægyptius ait (b), *Anima, quæ verè Deum ac Christum diligit, licet mille justitiæ opera eiderit; licet dona spiritus varia, aut etiam revelationes celestes consequi digna habeatur, ita se gerit, ac si nihil fecerit, & nihil haberet propter immensam & insatiabilem dilectionem.* Hinc Isaias, cum vidit Deum sedentem in folio excelso, protinus se vitum pollutum labiis professus est (c): Jeremias quoque, cum se à Domino sanctificatum percepisset, se infantem & linguem prædicavit (d). Apostoli auditâ voce Dei Patris dicentis, *Hic est filius meus dilectus*, ceciderunt in faciem suam & timuerunt valdè (e). Paulus, ut observat Ambrosius (f), in infirmitatibus sibi placuit, non in revelationibus. Ante annos quatuordecim revelationem se habuisse scribit (*), & tamen eam apud se tamdiu tenuit & repressit; nec dixisset, nisi utile nobis judicasset ut diceret; *ne nos revelationibus extolleremur. Si enim in tanta gratia non est gloriarus Paulus, nec nos gloriari oportet.* Si quis ergo ex revelatione in superbiam elatus se aliis præfert, si aliquod præbet indicium propriæ æstimationis, non veram revelationem, sed illusionem habuisse censendus est. Humilitas siquidem, teste Hieronymo (g), prima virtus Christianorum est, omniumque virtutum fundamentum, ut docet Angelicus Doctor (h), removens superbiam, cui Deus resistit; *ut sciamus*, inquit Apostolus (i), *quæ à Deo donata sunt nobis*: neque enim homo idoneus est ad divinos influxus percipiendos, nisi cognoscat quod ex se nihil potest, sed Deus est qui operatur omnia in nobis: & hoc

R r 2 ipsum

(x) Lib. 2. ascensus montis Carmel. cap. 21. 27. (y) Eccl. 7. 1. (z) Heb. 11. 6. (a) Jacob. 2. 26.

(b) Hom. 10. (c) Isai. 6. 5. (d) Jerem. 1. 6. (e) Matth. 17. 6. (f) In Psal. 36. 20. (*) 2 Cor. 12. (g) Epist. 27. c. 7. (h) 2. 2. qu. 161. art. 5. ad 2. (i) 1 Cor. 2. 12.

ipsum est sapientiæ scire ejus hoc donum sit (k). Aliud est autem superbiam ex revelatione oriri, aliud post revelationem ad eam diabolicam tentatione moveri, nam primum falsæ revelationis signum est, alterum nequaquam, cum ille præfertim, qui ad elationem excitatur, fortiter hosti relinquitur.

3. Consideranda corporis constitutio, ex qua plerumque animi mores pendunt. Etenim facile decipi possunt, qui parum firmam valetudinem utuntur: qui turbidæ ac vehementis imaginationis sunt: qui atrâ bili abundant, quæ depravare phantasiam solet, variasque imagines turbatis sensibus imprimere, adeo ut vigilantes sibi fomnia fingant, atque ea se videre & audire existiment, quæ nec visu nec auditu percipiunt. Ex longa item inedia, crebrisque jejuniis, ac immoderatis vigiliis exsiccatō cerebro, dissipatisque spiritibus inania phantasmata repræsentantur, quibus illusa mens tanquam divinis revelationibus pertinaciter adhæret. Plurimum quoque refert, disquirere & cognoscere, qualis sit & fuerit is, qui habet revelationes, an studio virtutum & orationis sedulo incumbat: an vivat proprio arbitrio, vel sub obedientia discreti, experti, & maturi præceptoris: an integer animi sit, ac bonæ indolis: an moderatus in sermone, sive de rebus divinis, sive de indifferentibus instituat: quâ patientiâ toleret adversitates & contradictiones: an suas revelationes passim evulget, & quo fine: quomodo & à quibus instructus fuerit: cum quibus conversetur: quibus exercitationibus assueverit, quibus studiis delectetur: sitne pauper an dives, nam in pauperibus fides, in divitibus ambitio timenda est: sitne senex, an puer, nam senes exhaustis viribus sapiens delirant; pueri autem, qui cerebro humidiori sunt, facile commoventur, & falsa pro veris apprehendunt. Fraus etiam vel deceptio in incipientibus metuenda est; cito enim fallitur novitius fervor, præcipue in adolescentibus, quorum ardor nimius est, motus inconstantes, impetus præceptis & effrænis. Nec omittenda est aliarum revelationum, si quæ præcesserunt, consideratio, an veræ fuerint, an à peritis approbatæ: an unquam diabolus eos deceperit, vel decipere conatus sit.

4. Major cautio erga scæminas adhibenda, quarum sexus eò suspectior est, quod imbecillior. Naturæ sunt humidioris, & ex vehementia cogitationum & affectuum putant se videre quæ cu-

(k) Sap. 8. 21.

piunt, & quod ab animi perturbationibus nascitur, quæ in ipsis accerrimæ sunt, à veritate oriri credunt; cumque ratione minus polleant, non est difficile diabolo earum nativam imbecillitate uti, ut eas primum variis illusionibus decipiat, & per easdem alios in errores inducat. Notabile est quod de sanctissima matre sua scribit Augustinus (l); nam cum maximè optaret è libidinibus ceno filium educere, de futuro ejus matrimonio jugiter cogitabat, optans aliquid de illo sibi per visum ostendi. „Et videbat quædam vana & phantastica, quo cogebat impetus de hac re, satagentis humani spiritus, & narrabat mihi, ait Augustinus, non cum fiducia quâ solebat, cum tu demonstrabas ei, sed contemnens ea. Et hæc quidem decepta non fuit, quia gratiâ discretionis prædita sciebat, quid interesset inter Deum revelantem & animam suam somniantem. Sed quia non omnibus hoc datum est, debent Prælati & Rectores animarum mulierum revelationibus obistere, & eas spernere, & increpare, quod ambulare audeant in mirabilibus super se. Tum in earum mores studiosè inquirendum, an sint vagæ, garrulæ, superbæ, avaræ, criminatrices: an aliquam vel minimam impudicitiam suspicionem præbeant: an contra præceptum Apostoli in officium docendi & prædicandi se ingerant: an cum suis Confessariis & instructoribus modeste se gerant, nam si prætextu confessionum vel instructionum continuis colloquutionibus diem terant, sintque totæ in narrandis visionibus & revelationibus, nulla pestis perniciosior est, nullum venenum insanabilius. Hinc doctissimorum virorum lapsus orti sunt, hinc plures Ecclesiæ columnas corruisse ex Ecclesiastica Historia didicimus & deploramus. Omnes hæreses muliercularum ope aut inventas aut disseminatas præclare Hieronymus docet ad Cresiphontem ita scribens (m). „Simon Magus hæresim, condidit Helenæ meretricis adjutus auxilio. „Nicolaus Antiochenus omnium immunditiarum repertor choros duxit femineos. Marcion Romam præmisit mulierem, quæ decipiendos sibi animos præpararet. Apelles Phlomenon suarum comitem habuit doctrinarum. „Montanus immundi spiritus prædicator, multas ecclesias per Priscam & Maximillam nobiles & opulentas feminas primum auro corripuit, deinde hæresi polluit. Dimittam vetera, ad vicina transcendam. Arius ut orbem deciperet, sororem Principis ante decepit. Dona-

(l) Lib. 6. conf. 9. 13. (m) Adv. Pelagium.

„tus per Africam, ut infelices quosque scētenti-
 „bus pollueret aquis, Lucillæ opibus adjutus est.
 „In Hispania Agape Elpidium, mulier virum,
 „cœcum cœca duxit in foveam, successoremque
 „sui Priscillianum habuit Zoroastris magi studio-
 „sissimum, & ex mago Episcopum: cui juncta
 „Galla non gente, sed nomine, germanam huc il-
 „lucque currentem alterius & vicinæ hæreseos
 „reliquit hæredem. Possem & alia multa attexe-
 „re sequentium sæculorum exempla, sed hæc abun-
 „dè sufficiunt ad eorum instructionem & cautelam,
 „qui animas regendas susceperunt, ne facillè credant
 „mulierum revelationibus, illis exceptis quas lon-
 „gâ experientiâ & diligenti examine probaverint
 „à Deo esse.

5. Sic ab hominibus humanâ & divinâ sapien-
 tiâ præditis S. Theresiæ visiones & revelationes
 approbatae fuerunt variis iudiciis & argumentis,
 quæ operæ pretium est hic summam referre, ut
 ad hæc veluti ad lydium lapidem oblatas revela-
 tiones examinare, bonumque spiritum à malo di-
 scernere valeant, quicumque huic curæ incumbunt.
 Spiritum igitur Theresiæ bonum esse, & veras re-
 velationes hæc signa demonstrarunt. Semper time-
 bat diabolicas illusiones, ac propterea numquam
 visiones petiit aut desideravit: imò potiùs Deum
 exorabat, ut eam duceret per viam consuetam, hoc
 solum optans, ut fieret in ea divina voluntas. Cum
 soleat dæmon præcipere, ut quæ revelat nemini
 dicantur; illa semper à spiritu sibi apparente au-
 diebat, ut communicaret cum viris doctis, ne for-
 tè tacens deciperetur: idè se virorum illustrium
 examini subiecit, qui tunc doctrinæ & sanctitatis
 laude in Hispania florebat, quales fuerunt Pe-
 trus de Alcantara, Franciscus Borgia, Joannes
 Abulensis, Balthasar Alvarez, Dominicus Ban-
 nes, & alii. Suis directoribus exactissimè obedie-
 bat, & post visiones magis in charitate, ac humili-
 tate proficiebat. Libentius cum illis agebat, qui
 minds creduli & magis timidi erant; eosque magis
 amabat, à quibus persecutiones patiebatur. In
 ejus mente summa tranquillitas & jucunditas e-
 rat, exuperans omnes mundi consolationes: ar-
 dentissimus in ea zelus salutis animarum, purissi-
 mæ cogitationes, magnus candor, fervens deside-
 rium perfectionis. Si quæ in illa imperfectio, si
 quis defectus erat, de illo semper reprehendi ab
 eo solebat, qui intus illi loquebatur. Dicitur est
 ei, ut, si quæ justa sunt à Deo peteret, ea indubi-
 tanter obtineret: multa autem petiit, & semper
 obtinuit. Quicumque cum illa versabantur, nisi
 prava dispositio obflaret, ad modestiam, ad pieta-

tem, ad amorem Dei ex ejus consuetudine excita-
 bantur. Visiones ut plurimum ei contingebant
 post longam & ferventem orationem, sive post
 communionem: & in illa accendebant ardentissi-
 mum desiderium pro Deo patiendi. Carnem suam
 jejniis, flagellis, ciliciis castigabat, & gaudebat in
 tribulationibus, murmurationibus, & infirmitati-
 bus. Solitudinem amabat abhorrens ab hominum
 conversatione, & ab omni rerum terrenarum affe-
 ctu prorsus avulsa. Tam in prosperis, quàm in ad-
 versis eundem semper tenorem, eandem animi
 tranquillitatem servabat. Nihil unquam in ipsis
 revelationibus, earumque adjunctis viri docti ob-
 servarunt, quod à regulis fidei & Christianæ per-
 fectionis alienum esset: nec erat in illis quod pos-
 set reprehendi. Hæc signa si in aliquo deprehensa
 fuerint, nullatenus dubitandum, quin ejus revela-
 tiones à Deo sint. Hoc etiam in persona, quæ ha-
 bet revelationes, discutiendum est, an ejus actiones
 lumini, quo imbuitur, consentaneæ sint: an sit fi-
 delis divinæ dispositioni, eique pareat eâ pace, hi-
 laritate, ac vigilantia, quæ necessaria est: an in
 cordis simplicitate ex fide vivat, nec variis ac in-
 utilibus desideriis agitur; sitque constans in via
 & vocatione sua; an omnes ejus operationes &
 conatus extensioni gratiæ, quæ prædita est, com-
 mensurentur, nec ultra extendantur: & quia gratia
 amorque crucis pari passu gradiuntur, seridè atten-
 dendum est, an crucem verè amet & desideret,
 mundi; leges & sensuum illecebras abominetur.

IV. Sed à personis ad ipsas revelationes pro-
 grediendum est & examinandum, quale sit illud,
 quod revelatur.

1. Veritas autem primo loco attendenda est,
 & consensus rerum revelatarum cum sacris lite-
 ris, cum divinis & apostolicis traditionibus, cum
 moribus & definitionibus Ecclesiæ; dicente Apo-
 stolo ad Galatas (n), quod si Angelus de cœlo e-
 vangelizet nobis præter id quod accepimus, ana-
 thema sit. Et idem Thessalonicensibus edixit (o).
Tenete traditiones, quas didicistis. Ecclesiæ verò
 infallibilis est auctoritas Apostolis attestantibus,
 qui hæc gravissimâ formulâ in definiendo usi sunt,
Visum est spiritui sancto & nobis (p). Quod si ali-
 quid in revelationibus reperitur, quod his ali-
 quo modo adversetur, tanquam mendacia &
 illusiones rejiciendæ sunt; Deus enim veri-
 tas est & illi canit Psalmographus (q), *Prin-
 cipium verborum tuorum veritas.* Quapro-
 pter Epiphanius (r), Maximillæ revelatio-
 nibus

R r 3

(n) Cap. 1: 8. (o) 2. c. 2. 14. (p) Act. 17: 28. (q)
 Ps. 118. (r) Har. 48.

nibus credendum non esse asserbat, quia sacris literis non conveniebant. In hanc sententiam egregiè loquitur Richardus à S. Victore (f): *Suspecta est tibi omnis veritas, quam non confirmat Scripturarum auctoritas, nec Christum in sua clarificatione suscipio, si non assensum ei Moyses & Elias. Si Christus docet me de rebus exterioribus vel de intimis meis, facile recipio, utpotè in his que comprobare possum proprio experimento. Verùm ubi ad alta mens ducitur, quoniam de celestibus quasi ventilatur, ubi de profundis rebus agitur, in tanta sublimitatis vertice non recipio Christum sine teste, nec rata poterit esse quamlibet verisimilis revelatio, sine attestazione Moysis & Eliae, sine Scripturarum auctoritate.* Hanc normam secutus est princeps Apostolorum (t), Christi enim transfigurationem enarrans, & vocem à Deo Patre delapsam, *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacui, ipsum audite*; quam se audisse testatur, cum esset cum ipso in monte sancto, speculator factus illius magnitudinis; noluit tamen ei revelationi inniti, nisi quatenus Prophetarum oraculis consentanea fuit. Et idèd ait, *habemus firmiorem propheticum sermonem, cui bene facitis attendentes, quasi lucernæ lucenti in caliginoso loco*: ac si apertè diceret, quamvis vox è cælo delapsa revera à Deo Patre manarit, sermo tamen propheticus certior est & firmitior omni scientiâ, omnique visione & revelatione, quia falli sensus possunt, Scriptura sacra non potest. Quia verò sectarii ipsam Scripturam ad sua dogmata comprobanda perversâ interpretatione detorquent; cavendum sollicitè est, ne alio sensu explicetur, quam qui illi tribuitur ab Ecclesia, quæ, cum sit columna & firmamentum veritatis, auctoritatis suæ pondere homines firmat, ne circumferantur omni vento doctrinæ, sed verum Scripturæ sensum à supposititio & adulterino discernant.

2. Ut constet, revelationem à Deo esse, inspiciendum est, an habeat condiciones, quas sapientiæ à Deo revelatæ Jacobus Apostolus tribuit dicens (u): *Quæ autem desursum est sapientiæ, primum quidem pudica est, pura scilicet & abstracta ab omni carnali & terrena voluptate: deinde pacifica, semperque tranquilla, & cum nemine contendens: modesta & composita in habitu, gestu, & conversatione: suadibilis, aliorum scilicet iudicio facilè cedens: bonis consentiens, eo-*

rumque sententiæ acquiescens: *plena misericordiâ & fructibus bonis*, id est, bonis operibus, atque in omnes indigentes opes suas abundanter effundens: *non iudicans*, sicut plerique faciunt, qui aliorum mores & facta disquirunt, & perperam interpretantur; *sine simulatione*, sine dolo & fraude, simplex et sincera. Hæc sunt notæ, hi characteres veræ sapientiæ; hæc virtutes, ad quas excitat divina revelatio: quòd si ad lites, ad contentiones, ad curas seculi, ad vanitatem, ad superbiam, ad pertinaciam ea, quæ revelantur, impellunt; proculdubio à carnali & mundana sapientiâ, quæ non percipit quæ sunt spiritus Dei, vel à spiritu maligno oriuntur.

3. Si, quòd revelatur, eò tendit, ut opus aliquod grande & inusitatum suadeat, non statim ei revelationi tanquam à Deo immisissæ credendum; sed ad examen & iudicium superiorum referenda est, sicut docet Cassianus (x), *Ut nihil quis suo iudicio credens illorum per omnia definitionibus acquiescat; & quid bonum vel malum debeat iudicare, eorum traditione cognoscat.* Callidus enim hostis bonum aliquod interdum suggerit, quod majus & perfectius videtur, ut falsâ ejus specie mens decepta ab eo, quod verè bonum est, recedat; & malo sensim adhæreat. Nihil siquidem verò bono magis contrarium, quam falsa majoris boni species & apprehensio. Sæpè etiam ad bona quædam perfectiora incitat, quæ propriæ professioni & vocationi non congruunt: Sic uxori alligato eremum suadet, solitudini addicto gentium conversionem, infirmo & debili immoderata jejunia, patri-familias studium contemplationis abjectâ curâ rerum domesticarum. Alios movet ad miserationem erga pauperes, ut eos ad avaritiam & amorem pecuniæ, prætextu largiendæ elemosinæ, impellat. Veris item & bonis falsa atque mala permiscet, ad aliqua bona exhortans, & vitia quædam reprehendens, ut conciliatâ sibi apud incautos auctoritate, postea ad mala incitet, blandisque sermonibus venenum instillet.

4. Cum diversæ & inter se pugnantibus diversis personis de eadem re revelationes fiunt, contingere potest, ut una vera, altera falsa sit, satagente diabolo priorem veram sequenti falsâ eludere: ut plurimum tamen ambæ suspectæ & dubiæ sunt, ac propterea accuratius examinandæ. Falsa quoque vel saltem suspecta habenda est revelatio,

(f) De prep. animi. ad cont. cap. 81. (t) 1 Petri 2.

(u) Jac. 3: 17.

(x) Coll. 2. cap. 19.

latio; cum ea quae revelantur ad Dei gloriam & hominum salutem non spectant: cum quis luce & splendore in conspectu aliorum perfunditur, nisi sit verè humilis, & diu probatae sanctitatis: cum manifestantur alicujus occulta peccata, quae scire nihil prodest; si praesertim ad ea evulganda, quis impellatur; quod si alicui detegantur, ut peccatorem arguat; subsistere nihilominus debet, & correctionem differre, donec cognoscat à quo spiritu sit illa motio. Quia verò Deus ea dumtaxat revelare solet, quae hominum scientiam excedunt, suspecta redditur revelatio, utpotè non necessaria & supervacua, cum id, quod revelatur, humanà intelligentiā percipi potuit. Porro cum agitur de revelationibus futurorum eventuum, quorum veritas ex successu pendet, notanda est regula, quam ex Angelico Doctore (y), tradidimus supra (x), posse scilicet revelationem veram esse licet effectus minimè sequatur. Nam praeter rationem ibidem allatam aliquando exitus rei, quae revelatur, aliter à nobis, aliter à Deo intelligitur: & idèò humanus loquendi modus in his minimè attendi debet, si falli & errare nolumus. De Christo ejusque regno multa Deo revelantè à Prophetis praedicta sunt, quae à carnalibus Hebraeis de regno temporali intelligebantur, cum de spiritali & aeterno scripta sint. Legi potest hac de re diffusè tractans Venerabilis Joannes à Cruce in ascensu Montis Carmeli (a). Docet etiam Bonaventura, familiare esse viris piis decipi in revelationibus: saepe enim orantes ex Dei inspiratione pro alicujus negotii expeditione, conceptā fiduciā rei obtinendae, putant se exaudiri, & quoddam confidentiā proprii sensus loquuntur, à spiritu sancto oriri existimant, & in hoc decipiuntur falsa pro veris, incerta pro certis praedicentes.

5. Solam frequentiam revelationum eas suspectas reddere S. Franciscus Salesius docet (b), cum praesertim illa revelantur, quae non nisi raro manifestari solent, & quae scire non expediat, cujusmodi sunt certitudo salutis, confirmatio in gratia, gradus sanctitatis ad quem quis pervenit, & alia ejusdem generis. Petierat à Gregorio magno hujusmodi revelationem nobilis mulier, cujus curiositatem sanctus Pontifex redarguit his verbis (c). „Quod verò dulcedo tua in suis epistolis subjunxit, importunam se mihi existere, quoadusque scribam mihi esse revela-

„tum, quia peccata tua dimissa sunt, rem & „difficilem & inutilem postulasti. Difficilem „quidem, quia ego indignus sum, cui revelatio „fieri debeat, inutilem verò, quia secunda de pec- „catis tuis fieri non debes, nisi cum jam in die „vitae tuae ultimo plangere eadem peccata mi- „nimè valebis. Quae dies quovisque veniat, „semper suspecta, semper trepida metuere cul- „pas debes, atque eas quotidianis sletibus la- „vare. Certè Paulus Apostolus jam ad tertium „caelum ascenderat, in paradysum quoque du- „ctus fuerat, arcana verba audierat, quae homi- „ni loqui non liceret: & tamen adhuc trepidans „dicebat, *Castigo corpus meum, & servitu- „ti subicio, ne forte aliis praedicans ipse repro- „bus efficiar* (d). „Adhuc timet, qui jam ad cae- „lum ducitur, & jam timere non vult, qui ad- „huc in terra conversatur? Perpende, dulcissi- „ma Filia, quia mater negligentiae solet esse „securitas. Habere ergò in hac vita non debes „securitatem. Magni etiam periculi res est pa- „cisci cum amico, ut statum suum post mortem „revelat: aditus enim aperitur illusionibus, & „qui sic inter se constituunt, vix à defectu fidei „& à vana curiositate excusari possunt. Quare „satius est, ambulare in fide, propriamque salu- „tem cum timore & tremore operari.

V. Postremo loco intueri oportet, quae & quales sint circumstantiae revelationum; proprium enim & accuratum examen requirunt.

1. Revelationes, quae ex diabolo sunt, multos habent annexos discursus & rationes ad persuadendam earum veritatem: tum ingens animae desiderium ingerunt eas in vulgus edendi & publicandi: at si verè à Deo sunt, qui ipsas recipit, silentio premit, solique confessorio humiliter detegit, cujus consilio credit & paret, nihil sibi tribuens, nihil dijudicans. Viros sanctos legimus, revelationes suas numquam aliis aperuisse, nisi charitas posceret, aut superioris iussio urgeret. Divini spiritus indicium est, ab omni re, quae notabilem hominem faciat, abstinere; de seipso modestè loqui, nec verba illa arrogantiae plena usurpare, haec mihi Deus locutus est, haec revelavit. Ne quis verò decipiatur, optimum consilium est observare, quo sine quis moveatur ad ipsas, revelationes manifestandas, levitate, an vanitate; utilitate propria an aliena; uniusne, an multorum: an aliqua appareat nota cupiditatis, avaritiae, vel propriae estimationis: quibus verbis in ipsa narratione utatur,

(y) 2. 2. qu. 171. a. 6. ad 2. (z) Cap. 17. §. 5. n. 1.
(a) Lib. 2. c. 19. §. 20. (b) Lib. 2. ep. 23. (c)
Lib. 6. ep. 22.

(d) 1 Cor. 9: 27.

tur, an humilibus & verecundis, an tumidis & inconsideratis: an paucis se expediat, seu potius prolixior sit. Illud quoque perpendendum, quod S. Theresia docuit, rebus scilicet, quæ revelantur, nullam fidem adhibendam esse ex eo præcisè quòd revelatæ sunt; sed si ad fidem pertinent, illis propter fidem credendum est: si aliquid præcipitur, ad superiorem deferendum, ejusque mandato accedente ex obedientia peragendum est. Hæc viâ ambulans nunquam errabit.

2. Cum Deus aliquid revelat, non loquitur humano modo, unum verbum post aliud proferens, sed plures simul sententias brevi momento promittit; sicut periti nummularii, cum pecuniam solvunt, non unum nummum post alium singillatim dinumerant, sed plures simul uno jactu in mensam effundunt. Hoc modo sibi revelatam à Christo regulam, quam scripsit, S. Brigitta testatur (e); quæ cum satis diffusa sit, brevissimo tamen temporis spatio ita illi dictata fuit, ut nullo modo ipsa enarrare, aut alii comprehendere queant, qualiter brevissimo horæ momento tot simul verba proferri aut percipi possent. Agit de hac mirabili Dei loquela Gregorius in moralibus, qui inter Cætera ait (f): *Cum Deus per semetipsum loquitur, de verba ejus sine verbis & syllabis corde docetur. Sine strepitu sermo est, qui & auditum aperit, & habere sonitum nescit.*

3. Revelationis accessus perpendendus est, an turbulentâ motione hominem quatiat, & quasi æstuantem jactet; an verò placidè & tranquillè adveniat: an in principio lætitiâ ingerat, quæ statim in tristitiâ convertatur; an potius horror initio concipiatur, qui sensim amoveatur & in gaudium desinat: hoc enim veræ, illud falsæ revelationis indicium est. Quòd si in principio vel in progressu accipiens revelationem in terram labitur, ut aliquando contigisse legimus, & inusitatis motibus concutitur, & in his apparet quidpiam indecorum, & quod oculos intuentium offendat, nullum est dubium, quin à diabolo fit. Illi verò, quibus daemon apparet, vix malum aliquod vel incommodum evadunt; ipso saltem horrore vultus notabiles sunt. Loci etiam ratio habenda est, pandit enim Deus secreta sua animæ ab hominum frequentia segregatæ: ac propterea suspectæ sunt revelationes, quæ in publicis locis contingunt, sicut supra de ecstasi dictum est. Discutiendæ item cogitationes, quæ præcesserunt & concomitantur, quia ad hominem præva animo agitantem non advenit Spiritus

Sanctus. Denique effectus revelationis attendi debent, nam falsâ malum exitum semper habet.

4. Ex lumine infuso, quo mens imbuitur, certitudo Dei revelantis & rerum revelatarum colligitur, quemadmodum lumine naturali prima scientiarum principia cognoscimus, & ex iis conclusiones deducimus. Nam sicut vox & se, & loquentem, & rem, cujus est signum, manifestat: ita supernum hoc lumen non solum Deum revelantem, & ea quæ revelantur, sed etiam seipsum palam facit. Ejus siquidem munus est; mentem illustrare, ut certò sciat, Deum esse qui loquitur, quo posito sequitur necessariò vera esse & infallibilia quæ revelantur. Perfudit Abrahami mentem hoc lumen, cum ad filium immolandum se paratum exhibuit, nullatenus dubitans, quin Deus esset, qui sibi hæc victimâ litari præceperat. Nec aliter Samson seipsum cum hostibus ruinâ domus oppressit, quia luce divinâ perfusus hoc gratum Deo futurum perpexit. Sic quædam sanctæ Virgines in ardentem rogam se ultro in testimonium fidei projecerunt, Deo impellente & mentem illuminante: neque enim de illis aliud credere fas est, quarum martyria publico cultu Catholica Ecclesia veneratur. Quia tamen hoc lumen non semper in divinis revelationibus adest, sanum consilium est eas superiori referre, qui ex regulis traditis videat, *urum divina jussio nullo nutet in certo*, sicut sapienter monet Augustinus (g).

5. Ex veris & divinis revelationibus semper anima proficit in cognitione veritatis, & in doctrina ac scientia Sanctorum; & idè inspicendum, an sermo hominis post revelationem celestem sapientiam redolet, an potius terrenam, quæ apud Deum stultitia est. Scriptum est enim (h): *Sicut rusticatio de ligno ostendit fructum illius: sic verbum ex cogitatu cordis hominis. Ante sermonem non laudes virum: hæc enim est tentatio seu probatio hominum. Ex abundantia cordis os loquitur, & bonus homo de bono thesauro profert bona, & malus homo de malo thesauro profert mala* (i). His notis discernitur spiritus, à quo sermo procedit. Nam bonus homo sanam doctrinam loquitur, & omnis narratio ejus in præceptis Altissimi: ori suo freenum imponit, sollicitè præcavens, ne in sermone labatur: velox est ad audiendum, tardus ad loquendum; tacendi & loquendi tempus distinguens: sermo ejus sale conditus

(e) Regula cap. 29. (f) Lib. 28. cap. 7.

(g) Ljb. 1. de Civit. Dei cap. 26. (h) Eccl. 27: 7.
(i) Matth. 12.

ditus est, aded ut, qui eum audiunt, compuncti dicant, *verè Filius Dei est iste*. Malus verò per multa phantasmata, multasque ambages in sermone vagatur: verba grandia, magnifica, inusitata profert, quibus admirationem in audientibus, sibi que laudem conciliat: modum non habet, nec linguam continere potest intra terminos rectæ rationis: à recepta sanctorum Patrum doctrina sermo ejus recedit, & novas adinventiones amplectitur, non cessans cœlestes jactare revelationes, sicut olim doctissimus, sed infelicissimus Tertullianus. Quia verò divina charismata, quibus animam à rebus omnibus avulsam, sibi que soli unitam illustrat Spiritus Sanctus, altissima nonnunquam & ineffabilia sunt, aded ut ab ipsa vix intelligi, multò mindus verbis explicari queant; sedulo cavendum est, ne dum uni periculo nos subducere satagimus, in alterum gravius labamur. Nam cœlestium donorum sublimitas sæpè excedit vim & significationem omnium vocum, quas ad promendos animi conceptus homines instituerunt; & si quis ea, ut par est, directori pandere velit, lingua cordi non sufficit; unde necesse est, ut nova vocabula novasque phrasas fingat, quibus singularia Dei dona sibi concessa manifestet, quas sanè voces

carnales homines non percipientes, præcipiti sententiâ veluti erroneas damnare solent. Traducitur hoc nomine à nonnullis mystica Theologia, ac si voces contineat obscuras, horridas, inauditas, inintelligibiles, & à placitis Philosophorum ac Theologorum dissentientes, quas vel ludibrio habent tamquam nullius momenti; vel nihil differre putant ab erroribus Begardorum & Illuminatorum dudum damnatis. Integrè voluminis res est, mysticam Theologiam à calumniis imperitorum vindicare, & nos fortassis de hac re alibi, Deo opitulante. Interim moneamus, nemini ex hoc capite erroris sive illusionis notam inurendam, si cum mystico ejus eloquio sanctioris vitæ ac veræ revelationis tradita signa consentiant. Habet mystica Theologia suas voces, quas terminos vocant dialectici, sicut omnes artes & scientiæ: & cum sit omnino supernaturalis, ejus principium, finis, & media, modusque tendendi in finem, voces quoque & phrasas, quibus traditur, naturæ ordinem ac vires, atque humanæ sapientiæ verba transcendunt.

Sed jam tempus est hujus libri finem facere cum gratiarum actione æterno Deo vivo & vero, ex quo omnia, per quem omnia, in quo omnia. Ipsi gloria in secula seculorum. Amen.

INDEX CAPITULUM

CAPUT I.

Scopus hujus Libri. Quanta sit hujus Discretionis difficultas, & unde oriatur. Eiusdem necessitas. Eius defectu plures & horribiles lapsus. Ad eam impetrandam oratio. Pag. 223

Cap. II. Duplicem esse gratiam, quarum una justificans & gratum faciens, altera gratis data. Quid utraque sit. Discretionem Spirituum inter gratis datam potissimum locum habere. Quid sit hæc Discretio. An detur per modum habitus. Quid ad eam requiratur. Duo ejusmodi, unus à Deo infusus, alter per modum artis. 225

Cap. III. Ad quid se extendat Discretio spirituum. Varii hominum motus & affectiones. Vox spiritus quid significet. Quid & quotuplex sit spiritus, ad tres

revocari, quorum unus intra nos, duo extra sunt. 228

Cap. IV. Difficile esse discernere à quonam principio sint instinctus, & motus nostri, ab intrinseco, an ab extrinseco. nota aliquot & regula ad id traduntur. 231

Cap. V. Judicium quo fit Discretio non esse certum, & infallibile, nisi adsit expressa revelatio. Ad rectè discernendum inter varios spiritus per modum artis multa requiri. Quaedam ad id regula præscribuntur. 234

Cap. VI. Spiritus sive instinctus divinus quid sit. Quot & quibus modis animam excitet & moveat. Traduntur regula & indicia, quibus à diabolico discerni possit. 238

SI

Cap.